

Statistics Sweden

Statistiska centralbyrån

Teknisk Rapport

En beskrivning av genomförande och metoder

Intolerans 2013

2014 04 30

SCB, Stockholm
08-506 940 00

SCB, Örebro
019-17 60 00

www.scb.se

Allmän information

Inledning

Enkätenheten vid Statistiska centralbyrån (SCB) genomförde under perioden oktober 2013 – februari 2014 en klassenkätundersökning i skolor på uppdrag av Forum för levande historia.

Syftet med undersökningen var att ta reda på hur ungdomar ser på andra människor, attityder och föreställningar om olika utsatta grupper för att bidra till Forum för levande historias mål att främja demokrati, tolerans och mänskliga rättigheter.

Populationen var elever i gymnasiets årskurs 1-3 och grundskolans årskurs 9.

Urvalet urvalet utgjordes av cirka 9 000 elever fördelade på 200 skolor i Sverige, varav 3/4 från gymnasiets årskurs 1-3 och resterande 1/4 från grundskolans årskurs 9. Ett extraurval tillkom av cirka 1 500 elever, varav 500 i Malmö och 1 000 i övriga Skåne, fördelade på 30 skolor. 145 av skolorna klassades som godkända att ingå i undersökningen vilket motsvarande 69,7 procent av skolorna, övertäckningen på 22 skolor borträknat. Bland de svarande skolorna drogs totalt 473 klasser varav 423 inkom med svar från eleverna, vilket var 90,4 procent av klasserna (exklusive övertäckning av 5 klasser). Av de totalt 10 303 elever (10 584 inkl. övertäckning) som tillfrågades var det 7 391 elever som besvarade frågeblanketten, vilket var 71,7 procent av eleverna i urvalet.

Resultatet i form av SPSS-fil levererades vecka 14 enligt överenskommelse.

Undersökningsledare på SCB var Marit Edqvist och Michael Franzen var metodstatistiker. Forum för levande historias kontaktperson gentemot SCB var Jacob Severin.

Liknande undersökningar är gjorda 2003 och 2008. Denna undersökning är till stor del en replikering av dessa undersökningar enligt kundens önskemål.

Omfattning

Population och urval

Populationen, d.v.s. de objekt som man vill kunna dra slutsatser om var elever i gymnasiets årskurs 1-3 och grundskolans årskurs 9.

För att kunna dra ett urval från populationen skapades en urvalsram som avgränsar, identifierar och möjliggör koppling till objekten i populationen. Urvalsramen i undersökningen skapades med hjälp av data från Skolre-

gistret (hösten 2012 enligt register). Eftersom uppgift om klass saknas i SCB:s register gjordes urvalet i två steg.

Urvalsstorleken bestämdes vid uppstart av Forum för levande historia till ca 10 500 elever vid den tidpunkt då ramen av klasser skapades.

I första steget skapades två urvalsramar av samtliga skolenheter i Sverige som hade minst en elev i årskurs 1-3 i gymnasiet eller en elev i årskurs 9 i grundskolan. Gymnasieskolorna, och grundskolorna med elever i årskurs 9, utgjorde separata urvalsramar. Resursskolor etc. avfördes från urvalsramen före urvalsdragningen.

Efter denna avgränsning uppgick antalet gymnasieskolor i ramen till 1 345 och totalt 343 601 elever i årskurs 1-3 (hösten 2012 enligt register), samt antalet grundskolor med elever i årskurs 9 till 1 795 och totalt 95 638 elever.

Från urvalsramen drogs sedan ett stratifierat obundet slumpmässigt urval om 100 gymnasieskolor och 100 grundskolor med elever i årskurs 9. Ett stratifierat obundet slumpmässigt urval innebär att alla skolor inom respektive stratum har samma sannolikhet att komma med i urvalet.

Stratifieringen av skolorna gjordes efter andel elever som hade utländsk bakgrund (< 30 procent respektive \geq 30 procent) och totala antalet elever i skolan (grupperat). Ram- och urvalsstorlekar för olika strata framgår av tabell 1.

Tabell 1a. Urvalsram och urval fördelat på stratum, gymnasieskolor

Stratum	Antal elever	Antal i urvalsram	Antal i urval
1	1-95	310	10
2	96-280	437	18
3	281-490	213	10
4	491-1190	109	20
5	1191-	20	10
6	1-280	181	13
7	281-	75	19
Totalt		1345	100

I stratum 1-5 är andelen elever med utländsk bakgrund < 30 %. I stratum 6-7 är andelen elever med utländsk bakgrund \geq 30%

Tabell 1b Urvalsram och urval fördelat på stratum, grundskolor

Stratum	Antal elever	Antal i urvalsram	Antal i urval
1	1-24	407	14
2	25-69	560	25
3	70-99	257	9
4	100-139	147	8
5	140-	46	8
6	1-69	267	23
7	70-	109	13
Totalt		1793	100

I stratum 1-5 är andelen elever med utländsk bakgrund < 30 %. I stratum 6-7 är andelen elever med utländsk bakgrund >=30%

Därefter drogs ett extraurval i Skåne motsvarande 10 skolor i Malmö kommun och 20 skolor i övriga Skåne län. Stratifieringen gjordes endast efter andel elever med utländsk bakgrund. Tabell 2 visar stratifieringen för extraurvalet samt utfallet av det ordinarie urvalet i extraurvalets stratum.

Tabell 2a. Urvalsram och urval fördelat på stratum, extraurvalet Malmö kommun, gymnasieskolor

Stratum	Andel elever med utländsk bakgrund	Antal i urvalsram	Antal dragna i ordinarie urval	Antal i extraurval
1	< 30 %	11	0	2
2	>= 30 %	38	4	3
Totalt		49	4	5

Tabell 2b. Urvalsram och urval fördelat på stratum, extraurvalet Malmö kommun, grundskolor

Stratum	Andel elever med utländsk bakgrund	Antal i urvalsram	Antal dragna i ordinarie urval	Antal i extraurval
1	< 30 %	25	0	2
2	>= 30 %	41	6	3
Totalt		66	6	5

**Tabell 2c. Urvalsram och urval fördelat på stratum, extraurvalet
Skåne utom Malmö kommun, gymnasieskolor**

Stratum	Andel elever med utländsk bakgrund	Antal i urvalsram	Antal dragna i ordinarie urval	Antal i extraurval
1	< 30 %	109	8	7
2	>= 30 %	23	6	3
Totalt		132	14	10

**Tabell 2d. Urvalsram och urval fördelat på stratum, extraurvalet
Skåne utom Malmö kommun, grundskolor**

Stratum	Andel elever med utländsk bakgrund	Antal i urvalsram	Antal dragna i ordinarie urval	Antal i extraurval
1	< 30 %	189	10	7
2	>= 30 %	39	7	3
Totalt		228	17	10

Totalt drogs ett urval av 230 skolenheter. Dessa skolenheter kontaktades för att SCB skulle erhålla så aktuella uppgifter som möjligt om antal klasser, aktuella klassbeteckningar och antal elever.

Det var 147 skolenheter som skickade in klasslistor och som ville delta i undersökningen. 20 skolenheter betraktas som övertäckning då dessa skolor upphört, 36 skolor var förhindrade eller ville inte delta. SCB fick ingen kontakt med rektor på 27 skolenheter även om dessa skolor kontaktades med telefonsamtal samt mejl. I efterhand konstaterades att ytterligare två skolor skulle föras till gruppen övertäckning.

I det andra steget drogs för varje utvald skola, som tackat ja till att delta, ett stratifierat obundet slumpmässigt urval av klasser. Utgångspunkten var att dra minst en klass per grundskola och minst tre per gymnasieskola (motsvarande en klass per årskurs) för att kunna nå omkring 10 500 elever. Klasserna stratifierades efter angivet antal elever så att större klasser kunde prioriteras vid allokeringen. Sammanlagt bildades 202 strata med en total urvalsstorlek på 473 klasser. Urvalsramen för klassurvalet skapades via de klasslistor som skickades in till SCB.

Frågor/Variabler

Forum för levande historia utformade frågorna i frågeblanketten.

Därefter genomfördes en snabbgranskning av mätteknisk expertis i syfte att minska risken för mätfel. Grundläggande för bra kvalitet i en undersökning är kvaliteten på de data som samlas in. För att säkerställa att frågorna fungerar så bra som möjligt och enligt intentionerna har därför alla blanketter genomgått ett mättekniskt test.

Blanketten bestod av 54 numrerade frågor, flera av dem hade delfrågor vilket genererade totalt 169 delfrågor (se bilaga 1). Enkäten handlade om ungdomars attityder och föreställningar om olika utsatta grupper, nationella och religiösa minoriteter, sexuell läggning, men även om åsikter rörande mänskliga rättigheter, jämlikhet och demokrati.

Förutom de variabler som samlades in via frågeblanketten hämtades variabler från Registret över totalbefolkningen (RTB), skolregistret, elevregistret samt lärarregistret, se bifogad bilaga 7 angående variabelförteckning. För varje deltagande skola har SCB tagit fram koordinater som redovisas som kilometerrutor där nedre vänstra hörnet är utgångspunkt.

Referensperiod för enkätfrågor, se bifogad frågeblankett. Med referensperiod menas vilken tidpunkt svaren avser, t.ex. idag, förra veckan, senaste tre månaderna.

Datainsamling

Efter urvalsdragningen av skolenheter påbörjades arbetet med att leta upp kontaktuppgifter till skolorna och till dess rektorer. Tillvägagångssättet för detta var att söka information via skolornas hemsida. Då detta arbete var utfört skickades ett informationsbrev ut till rektorerna i de utvalda skolorna tillsammans med en mall som de ombads att fylla i. Uppgifter som SCB behövde få in var vilka klasser som fanns på skolenheten, klasslistor för respektive klass samt uppgifter om läraren och lärarens kontaktuppgifter.

Informationsbrevet tillsammans med mallen skickades ut till rektorerna via massmejl 2013-08-03 med påminnelser 2013-09-05, 2013-09-18 och en sista påminnelse 2013-10-15. Se bilaga 2.

Då insamlingsperioden var slut kontaktade SCB samtliga skolenheter som inte skickat in uppgifter till SCB. SCB ringde upp samtliga rektorer/skolenheter för att försäkra oss om att utskicket kommit till rätt person, och för att underlätta för skolorna att skicka in uppgifterna.

Ett målsmansbrev skickades ut 2013-10-31 till de föräldrar som hade barn i åk 9 (se bilaga 3). Senare i undersökning uppdagades att några klasser i åk 9 hade blivit felkodad som gymnasieklasser hos SCB och att målsmansbrevet därför inte heller blivit skickat. Ett ursäktbrev tillsammans med målsmansbrevet skickade därför ut till berörda föräldrar 2013-10-31.

Uppgifterna om klasser, klasslistor och lärares kontaktuppgifter registrerades och en urvalsram av klasser skapades. Därifrån drogs ett urval av 473 klasser. Fem klasser av dessa hade efter urvalstillfället upphört och tillhörde inte målpopulationen och registrerades därmed som övertäckning, så även eleverna i dessa klasser. Dessa fem klasser tillhörde de två skolor som i efterhand plockades bort (se sidan 5).

Tabell 3a. Beskrivning av inflödet av klasser. Antal och andel

	Antal	Procent
Svarande klasser	423	89,6
Bortfall	45	9,3
Övertäckning	5	1,1
Urval klasser	473	100,0

Ytterligare ett informationsbrev skickades ut 2013-11-06 till de svarande rektorerna med information om vilka klasser som blivit uttagna att delta i undersökningen. Rektorerna ombads att vidarebefordra informationen till respektive klass och dess lärare. Se bilaga 4.

De skolor som skulle kontaktas och besökas delades in i 2 områden. I området kring Stockholm, Göteborg och Malmö anlätades företaget Markör för att representera SCB och genomföra bokningarna och besöken. I övriga Sverige sköttes bokningen och besöken av SCB-personal från intervjuheten samt av enkätenhetens egen personal. En bokningsinstruktion samt en besöksinstruktion upprättades. Lärarna kontaktades via mejl och via telefon för att boka en tid för insamlingen i klassen. Bokningen utfördes av samma SCB-representant som senare besökte skolan.

Vid besöket i klassen samlades data in via en pappersenkät. I informationsbrevet kunde uppgiftslämnarna läsa om undersökningens bakgrund, syfte och att undersökningen genomfördes i samarbete mellan Forum för levande historia och SCB. Informationsbrevet informerade också om att uppgifter hämtades från SCB:s register och att en avidentifierad datafil levererades till Forum för levande historia. Brevet informerade även om personuppgiftslagen samt offentlighets- och sekretesslagen och att det var frivilligt att medverka i undersökningen.

För att SCB ska kunna lämna ut data från en enkätundersökning krävs informerats samtycke av uppgiftslämnarna. Det innebär att de genom att besvara blanketten och skicka in den godkänner att deras svar kompletteras med de bakgrundsvariabler, och behandlas på det sätt, som beskrivs i informationsbrevet.

SCB-representanten fanns med i klassrummet vid insamlingstillfället. Re-presentantens uppgift var att informera om underökningen och att svara på eventuella frågor och att ombesörja insamlingen av enkäterna. En närvarorapport fylldes i vid varje tillfälle med uppgifter om insamlingstillfället. Klasslistan uppdaterades med eventuell frånvaro av elever eller tillkomna elever i klassen, som inte fanns med vid insamlingen av klasslistor). Efter avslutad insamling tejpades kartongen med enkäterna igen och skickades via post till SCB.

Dataregistreringen genomfördes av enkätenheten vid SCB med hjälp av skanning.

Bruttourvalet av elever bestod av 10 584 elever . Av dessa fanns 281 med i klasser som inte tillhörde målpopulationen och dessa kodades därmed som övertäckning.

Tabell 3b. Beskrivning av inflödet av elever. Antal och andel

	Antal	Procent
Svarande elever	7 391	71,7
Bortfall	2 912	27,5
Nettourval elever	10 303	100,0

Kontroll av att rätt person har besvarat frågeblanketten har skett genom att SCB:s representant i skolan tillsammans med läraren delat ut frågeblankett och svarskuvert till rätt elev enligt uppdaterad klasslista. När frågeblanketterna kommit till SCB kontrollerades dessa mot klasslistan innan skanningen startades. SCB kan ändå inte garantera att den utvalda personen själv har besvarat frågeblanketten.

Svarsdatafilen kompletterades med vikter för uppräkningsnivå.

Bortfall

Bortfallet av klasser uppstod då SCB-representanten kontaktade läraren i de utvalda klasserna för att boka tid för datainsamlingen. Objektsbortfallet av klasser i denna undersökning redovisas i tabell 3a nedan.

Tabell 3a. Beskrivning objektsbortfall, klasser

	Antal
Avböjd medverkan/vägrar	37
Förhindrad medverkan	4
Ej inkomna svar	4
Totalt	45

Med "Avböjd medverkan" menas att SCB meddelats att klassen inte vill medverka i undersökningen. Det berodde bland annat på att läraren ansåg att det inte fanns tid eller att eleverna var ute på praktik. "Förhindrad medverkan" innehåller de klasser där läraren ansåg, i samråd med SCB och kund, att det inte fanns tillräckligt många elever som förstod svenska (eller engelska) i klassen för att kunna genomföra datainsamlingen. "Ej inkomna svar" innehåller de kartonger från svarande klasser som skickats tillbaka till SCB men som inte kommit fram till SCB på grund av att posten inte hittat dessa.

Bortfallet av elever består dels av objektsbortfall, som innebär att frågeblanketten inte är besvarad alls, och dels av partiellt bortfall som innebär att vissa frågor i blanketten inte är besvarade. Om bortfallet skiljer sig från de svarande, med avseende på undersökningsvariablerna, så kan skattningarna som grundar sig på enbart de svarande vara skeva. För att reducera bortfalls skevheten har vikter beräknats med hjälp av kalibrering (se bilaga 5).

Objektsbortfall kan bland annat bero på att hela klassen blivit kodad som bortfall och då har även eleverna i dessa klasser fått samma bortfallskod och även på att den enskilde eleven inte är villig att delta i undersökningen eller är förhindrad att medverka vid insamlingstillfället. Objektsbortfallet av elever i denna undersökning redovisas i tabell 3b nedan.

Tabell 3b. Beskrivning objektsbortfall, elever

	Antal
Ej inkomna svar	101
Inkommen oanvändbar	13
Förhindrad medverkan	175
Ej anträffad	1808
Skyddad identitet	23
Avböjd medverkan	784
Vet ej vem som svarat	8
Totalt	2 912

Med "ej inkomna svar" menas bland annat att eleven fyllt i enkäten i klassrummet (fanns med som närvarande i klasslistan) men inte lagt enkäten i kuvertet som skickats in. Även de klasser som svarat, men där kartongerna inte kommit fram till SCB, finns med här. Med "Inkomna oanvändbar" menas tomma eller ifyllda enkäter som det inte går att utläsa svaren i. Med "Förhindrad medverkan" menas de elever som fanns med på klasslistan men som inte närvarat i klassrummet av någon känd anledning, exempelvis sjukdom. Med "Ej anträffad" menas de elever som av okänd anledning inte fanns med i klassrummet vid insamlingstillfället. Med "avböjd medverkan" menas att eleven frivilligt inte vill medverka i undersökningen. De flesta elever i denna kategori finns dock med i de klasser som kodats bort på grund av att rektor eller lärare hänvisat till frivilligheten. Bortfallsanledningen "vet ej vem som svarat" är svar som kommit in, men vi vet inte vem som svarat eftersom eleven inte fanns med på klasslistan och inte heller fyllt i personnumret i enkäten.

Partiellt bortfall kan bero på att en fråga är svår att förstå, är känslig, att uppgiftslämnaren glömmer att besvara frågan eller att instruktionerna vid hoppfrågor misstolkas. Det partiella bortfallet varierar mellan 0,5 och 50,4 procent för frågorna i frågeblanketten. Generellt kan sägas att de allra flesta frågorna i frågeblanketten har ett lågt partiellt bortfall. Det högsta partiella bortfallet finns i fråga 51 "Utövar du din religion i vardagen vad gäller: ". Det höga värdet tyder på att frågan varit svår att förstå. Många har helt enkelt hoppat över den utan att markera "Jag tillhör ingen religion". Om denna, eller liknande, fråga ska användas igen bör den formuleras om. Se bilaga 8.

Viktberäkning och estimation

För varje svarande person (objekt) har en vikt beräknats. Syftet med detta är att kunna redovisa resultat för hela populationen och inte bara för de svarande. Vikten kallas därför även för uppräkningsstal.

Vikterna har beräknats utifrån urvalsdesignen samt antaganden om objektsbortfall och täckningsfel. Beräkningen gjordes med hjälp av ett av SCB egenutvecklat SAS-makro (ETOS).

Vikterna i denna undersökning kan beskrivas med formeln:

$$w_k = w_{1k} \cdot w_{2k} \cdot g_k$$

där w_k = vikt/uppräkningsstal för objekt k

w_{1k} = designvikt för objekt k , justerad för bortfall inom strata av skolor i första stegets urval

w_{2k} = designvikt för objekt k , justerad för bortfall inom strata av klasser i andra stegets urval

g_k = kalibreringsvikt för objekt k baserad på hjälpinformation

Designvikten är den del av vikten som beror på urvalsdesignen. Vid bortfall kan det vara så att vissa grupper av urvalet svarar i större utsträckning än övriga. Om de grupper som svarat i högre grad har en annan fördelning på undersökningsvariablerna än övriga kan detta ha en snedvridande effekt på resultatet. För att kompensera för detta har kalibreringsvikter använts. (se bilaga för detaljer). Vikterna bygger på antagandet att ramen återspeglar populationen väl och därmed att över- och undertäckningen är försumbar.

Vikterna/uppräkningsstalen multipliceras med objektens variabelvärden för att skapa statistikvärden gällande för populationen. Om vikterna inte används så kan resultaten bli helt missvisande. Vikterna kompenserar för objektsbortfallet men inte för det partiella bortfallet.

För beräkning av skattningen av totaler används följande formel:

$$\hat{Y} = \sum_r w_k y_k$$

där w_k = vikt/uppräkningsstal för objekt k

y_k = variabelvärde för objekt k

summering sker av de svarande (r)

Och för beräkning av skattningen av medelvärden används följande formel:

$$\hat{Y} = \frac{\sum_r w_k y_k}{\sum_r w_k}$$

där w_k = vikt/uppräkningsstal för objekt k

y_k = variabelvärde för objekt k

summering sker av de svarande (r).

Statistikens tillförlitlighet

Ramtäckning

Täckningsfel, under- och övertäckning, innebär att urvalsram och population inte helt stämmer överens. Undertäckning innebär att vissa objekt som ingår i populationen saknas i urvalsramen. Övertäckning innebär att objekt som inte ingår i populationen ändå finns i urvalsramen. Ett sätt att minska täckningsfelen är att ha bra och uppdaterade register.

Urval

Denna kvalitetskomponent avser fel som uppkommer på grund av att endast ett urval av populationen undersöks. Urvalsfel är således den avvikelse mellan ett skattat värde och det faktiska värdet som beror på att man inte undersöker alla objekt i populationen. Urvalsfelets storlek minskar med en ökad urvalsstorlek.

Mätning

Ett fel som kan uppstå vid mätning är att lämnade uppgifter skiljer sig från faktiska uppgifter. Felet kallas mätfel och kan uppkomma då uppgiftslämnaren inte minns de faktiska uppgifterna, missförstår frågan eller medvetet svarar felaktigt.

Bearbetning

Vid den manuella och maskinella bearbetningen av datamaterialet kan bearbetningsfel uppstå. Exempel på bearbetningsfel är registreringsfel och kodningsfel. Dessa fel kan förhindras och upptäckas i de kontroller som genomförs vid dataregistreringen.

Bortfall

Bortfallsfel inträffar om objekten i bortfallet och de svarande skiljer sig åt avseende frågorna/variablerna i undersökningen. En beskrivning av bort-

fallet finns i den bortfallsanalys som gjorts i samband med valet av hjälpinformation till kalibreringen (se bilaga 5).

Beskrivning av datafil

Datafil

Observera att de bifogade vikterna ska användas vid analys och resultatframställning. I ett stratifierat urval kan datamaterialet inte ses som ett urval av oberoende lika fördelade observationer, som ofta antas i traditionell statistisk teori. Det är därför viktigt att tänka på att de flesta förprogrammerade dataprogram inte klarar av att analysera datamaterialet ifrån en urvalsundersökning på ett korrekt sätt. Var noga med att kontrollera att de dataprogram som används för analys behandlar vikterna på ett riktigt sätt. Att ta fram frekvenser med beaktande av vikter klarar däremot de flesta statistikprogram.

Om det är partiellt bortfall (uppgift saknas) i en fråga har en punkt angetts i cellen.

Sekretess och utlämnande

SCB har gjort en intern sekretessprövning för utlämnandet av data på mikronivå.

Dessutom har en sekretessöverenskommelse upprättats mellan Forum för levande historia och SCB med avseende på hur det avidentifierade datamaterialet får hanteras.

Bilagor

Bilaga 1. Frågeblankett och informationsbrev

Bilaga 2. Rektorsbrev

Bilaga 3. Information till föräldrar

Bilaga 4. Info till rektorer och lärare

Bilaga 5. Kalibreringsrapport

Bilaga 6. Postbeskrivning

Bilaga 7. Variabelförteckning

Bilaga 8. Partiellt bortfall

Var vänlig ange ditt personnummer med 10 siffror

						-				
--	--	--	--	--	--	---	--	--	--	--

Exempelvis 960101-9999

Först kommer några frågor om dig själv och din bakgrund

<p>1. Vad hade du för betyg/omdöme i följande ämnen senaste gången du fick detta? Skriv dina betyg (A till F) i boxarna.</p>																						
Matematik:	<input type="text"/>	Svenska: <input type="text"/>																				
Historia:	<input type="text"/>	Engelska: <input type="text"/>																				
<p>2. Har dina föräldrar högskole-/universitetsutbildning?</p> <table> <tr> <td></td> <td>Ja</td> <td>Nej</td> <td>Vet inte</td> </tr> <tr> <td>Mamma</td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> </tr> <tr> <td>Pappa</td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> </tr> </table>				Ja	Nej	Vet inte	Mamma	☐	☐	☐	Pappa	☐	☐	☐								
	Ja	Nej	Vet inte																			
Mamma	☐	☐	☐																			
Pappa	☐	☐	☐																			
<p>3. Har din mamma arbete?</p> <p>☐ Ja</p> <p>☐ Nej → ☐ Hon är arbetslös</p> <p>☐ Annat/vet inte</p>																						
<p>4. Har din pappa arbete?</p> <p>☐ Ja</p> <p>☐ Nej → ☐ Han är arbetslös</p> <p>☐ Annat/vet inte</p>																						
<p>5. I vilket land föddes du och dina föräldrar?</p> <p>Sverige Annat land (Skriv även landets namn)</p> <p>Jag själv ☐ ☐</p>																						
<table border="1"> <tr> <td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td> </tr> </table>																						
<p>Sverige Annat land</p> <p>Mamma ☐ ☐</p>																						
<table border="1"> <tr> <td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td> </tr> </table>																						
<p>Sverige Annat land</p> <p>Pappa ☐ ☐</p>																						
<table border="1"> <tr> <td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td> </tr> </table>																						

6. Är dina föräldrar skilda/separerade?

- Nej
- Ja

7. Hur bor du för närvarande?

Flera kryss tillåtna om du bor i fler än ett hushåll.

- I villa/radhus
- I lägenhet (hyresrätt)
- I lägenhet (bostadsrätt)
- Annat boende

8. Upplever du att det hushåll som du är en del av har gott eller ont om pengar?

Om du bor i mer än ett hushåll, svara utifrån där du oftast bor.

Mycket gott
om pengar	Ganska gott
om pengar	Varken gott eller
ont om pengar	Ganska ont
om pengar	Mycket ont
om pengar
☐	☐	☐	☐	☐

9. Hur trivs du i området där du bor?

Om du bor i mer än ett bostadsområde, svara utifrån där du oftast bor.

Mycket
bra	Ganska
bra	Varken bra
eller dåligt	Ganska
dåligt	Mycket
dåligt
☐	☐	☐	☐	☐

10. Hur ofta upplever du att det förekommer problem med stökiga grannar, klotter, inbrott i bilar och liknande i området där du bor?

Om du bor i mer än ett bostadsområde, svara utifrån där du oftast bor.

Aldrig	Ganska sällan	Ibland	Ganska ofta	Ofta	Vet inte
☐	☐	☐	☐	☐	☐

11. Vilken är din sexuella läggning?

- Heterosexuell
- Bisexuell
- Homosexuell
- Vill avstå från att svara

Annan, ange vilken:

12. Är du...?

- Kristen
- Jude/judinna
- Buddhist
- Muslim
- Hindu

Annat, ange vad:

Jag är inget av ovanstående

Nu kommer några frågor om hur din sociala situation ser ut

13. Har du någon vän som är: <i>Markera med ett kryss på varje rad</i>					
	Nej, ingen	Ja, en	Ja, ett par	Ja, flera	Vet inte
Kristen	☐	☐	☐	☐	☐
Invandrare	☐	☐	☐	☐	☐
Homosexuell, bisexuell eller transperson	☐	☐	☐	☐	☐
Heterosexuell	☐	☐	☐	☐	☐
14. Och har du någon vän med följande bakgrund:					
	Nej, ingen	Ja, en	Ja, ett par	Ja, flera	Vet inte
Svensk	☐	☐	☐	☐	☐
Judisk	☐	☐	☐	☐	☐
Muslimsk	☐	☐	☐	☐	☐
Romsk	☐	☐	☐	☐	☐
15. Har du vid något tillfälle under de senaste 12 månaderna...					
		Nej, ingen gång	Ja, en gång	Ja, flera gånger	
... råkat ut för att någon retat dig så du känt dig arg eller ledsen?		☐	☐	☐	
... blivit hotad av någon så att du känt dig allvarligt rädd?		☐	☐	☐	
... blivit slagen?		☐	☐	☐	
16. Har du någon gång under de senaste 12 månaderna blivit retad som du tror eller vet beror på ditt (svenska eller utländska) ursprung och var i så fall hände detta?					
	Nej, ingen gång	Ja, en gång	Ja, några gånger	Ja, många gånger	
I skolan/på skolgården	☐	☐	☐	☐	
Utanför skolan	☐	☐	☐	☐	
17. Finns det enligt din uppfattning någon eller några grupper av människor i det svenska samhället som ofta utsätts för hot, våld eller trakasserier?					
☐ Nej					
☐ Ja, ange vilken/vilka grupper: <input style="width: 500px; height: 30px;" type="text"/>					
☐ Ingen uppfattning					
18. Har du drabbats av hotfulla e-mail, SMS, chatmeddelanden eller internetinlägg som du förknippar med följande?					
	Nej	Ja	Vet inte		
Ditt ursprung	☐	☐	☐		
Din religion	☐	☐	☐		
Din sexuella läggning	☐	☐	☐		

- 19. Nedan följer ett antal påståenden där vissa kanske passar bättre in på dig än andra. Ange i hur hög utsträckning respektive påstående passar in på dig. Markera med ett kryss på varje rad.**

Jag ser mig själv som:	Tar avstånd helt			Tar varken avstånd eller instämmer			Instämmer helt
	1	2	3	4	5	6	
Utåtriktad, entusiastisk	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kritisk, grälsjuk	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Pålitlig, självdisciplinerad	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ängslig, lättupprörd	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Öppen för nya erfarenheter, komplex	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Reserverad, tyst	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Sympatisk, varm	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Rörig, slarvig	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Lugn, emotionellt stabil	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Konventionell, okreativ	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Rebellisk	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Fri och oberoende	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

- 20. Hur orolig är du för att följande saker ska hända i Sverige de närmaste fem åren?**

	Mycket orolig	Ganska orolig	Inte särskilt orolig	Inte alls orolig
Svårare för unga att få arbete	☐	☐	☐	☐
Svårare för unga att få bostad	☐	☐	☐	☐
Försämrad miljö	☐	☐	☐	☐
Ökad främlingsfientlighet	☐	☐	☐	☐
Mer statlig övervakning	☐	☐	☐	☐
Ökad invandring	☐	☐	☐	☐
Ökade klasskillnader	☐	☐	☐	☐
Krig	☐	☐	☐	☐
Terroristdåd	☐	☐	☐	☐

Samhälle och politik

- 21. Hur intresserad är du i allmänhet av politik?**

Mycket intresserad	Ganska intresserad	Inte särskilt intresserad	Inte alls intresserad
☐	☐	☐	☐

22. Hur nöjd är du med det sätt som demokratin fungerar i Sverige?

Mycket
nöjd

Ganska
nöjd

Inte särskilt
nöjd

Inte alls
nöjd

23. Hur ofta brukar det diskuteras politik...

Mycket ofta Ganska ofta Inte särskilt ofta Aldrig

... i din familj?

... bland dina vänner?

... i din skolklass?

24. Är du medlem i någon typ av förening eller klubb (t.ex. idrottsförening, rollspelsförening)?

Ja

Nej

25. Man talar ibland om att politiska åsikter kan placeras in på en vänster-högerskala. Var någonstans skulle du placera dig själv på en sådan skala?

Klart till
vänster

Något till
vänster

Varken till
vänster eller till
höger

Något till
höger

Klart till
höger

26. Vilket parti tycker du bäst om idag?

Vänsterpartiet

Socialdemokraterna

Centerpartiet

Folkpartiet

Moderaterna

Kristdemokraterna

Miljöpartiet

Sverigedemokraterna

Annat parti:

Vet inte → Gå vidare till fråga 28

27. Anser du dig vara en övertygad anhängare av detta parti?

Ja, mycket övertygad

Ja, något övertygad

Nej

+

+

28. Enligt din mening, i vilken utsträckning går det att lita på andra människor?

Det går inte att lita på andra människor

Det går att lita på andra människor

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Samhälle och värderingar

29. Hur är ditt förtroende för följande yrkesgrupper?

	Inget alls	Ganska litet	Ganska stort	Mycket stort	Har ingen uppfattning
Lärare	☐	☐	☐	☐	☐
Präster/religiösa ledare	☐	☐	☐	☐	☐
Riksdagspolitiker	☐	☐	☐	☐	☐
Kommunpolitiker	☐	☐	☐	☐	☐
Rektorer	☐	☐	☐	☐	☐

30. Och hur är ditt förtroende för följande:

	Inget alls	Ganska litet	Ganska stort	Mycket stort	Har ingen uppfattning
Polisen	☐	☐	☐	☐	☐
De politiska partierna	☐	☐	☐	☐	☐
Regeringen	☐	☐	☐	☐	☐

31. Vilken är din åsikt om följande påståenden?

Markera med ett kryss på varje rad.

	Nej, det stämmer inte alls	Det stämmer ganska dåligt	Tveksam	Det stämmer ganska bra	Ja, det stämmer precis
De flesta muslimer är säkert hyggligt folk	☐	☐	☐	☐	☐
Det skulle vara helt okej att bo granne med en muslimsk person	☐	☐	☐	☐	☐
Muslimer går det inte att lita på	☐	☐	☐	☐	☐
De flesta judar är säkert hyggligt folk	☐	☐	☐	☐	☐
Det skulle vara helt okej att bo granne med en judisk person	☐	☐	☐	☐	☐
Judar går det inte att lita på	☐	☐	☐	☐	☐
De flesta romer är säkert hyggligt folk	☐	☐	☐	☐	☐
Det skulle vara helt okej att bo granne med en romsk person	☐	☐	☐	☐	☐
Romer går det inte att lita på	☐	☐	☐	☐	☐

+

+

32. Och vilken är din åsikt om följande påståenden?*Markera med ett kryss på varje rad.*

	Nej, det stämmer inte alls	Det stämmer ganska dåligt	Tveksam	Det stämmer ganska bra	Ja, det stämmer precis
Muslimerna i Sverige ska ha rätt att bygga moskéer (religiösa lokaler)	☐	☐	☐	☐	☐
Det är alldeles för många muslimer i Sverige	☐	☐	☐	☐	☐
Judar i Sverige ska ha rätt att bygga synagogor (religiösa lokaler)	☐	☐	☐	☐	☐
Det är alldeles för många judar i Sverige	☐	☐	☐	☐	☐
Det är alldeles för många romer i Sverige	☐	☐	☐	☐	☐

33. Hur ställer du dig till följande påståenden?*Markera med ett kryss på varje rad.*

	Nej, det stämmer inte alls	Det stämmer ganska dåligt	Tveksam	Det stämmer ganska bra	Ja, det stämmer precis
De flesta invandrare är säkert hyggligt folk	☐	☐	☐	☐	☐
Det skulle vara helt okej att bo granne med en invandrare	☐	☐	☐	☐	☐
Invandrare går det inte att lita på	☐	☐	☐	☐	☐
Det är alldeles för många invandrare i Sverige	☐	☐	☐	☐	☐
De flesta homosexuella, bisexuella och transpersoner är säkert hyggligt folk	☐	☐	☐	☐	☐
Det skulle vara helt okej att bo granne med en homosexuell, bisexuell eller transperson	☐	☐	☐	☐	☐
Homosexuella, bisexuella och transpersoner går det inte att lita på	☐	☐	☐	☐	☐

34. Tycker du att alla människor i världen...*Markera med ett kryss på varje rad.*

	Nej	Tveksamt	Ja, till viss del	Ja, absolut	Har ingen uppfattning
... ska ha rätt att gifta sig med vem de vill?	☐	☐	☐	☐	☐
... ska ha rätt till fri skolutbildning?	☐	☐	☐	☐	☐
... ska ha rätt att ha vilken religion de vill?	☐	☐	☐	☐	☐
... ska ha rätt till arbete?	☐	☐	☐	☐	☐
... ska ha rätt att bo i vilket land de vill?	☐	☐	☐	☐	☐
... ska ha rätt att uttrycka vilka åsikter de vill?	☐	☐	☐	☐	☐

+

+

35. Nu kommer några frågor om hur det är i Sverige. Tycker du att alla människor...					
	Nej	Tveksamt	Ja, till viss del	Ja, absolut	Har ingen uppfattning
... behandlas jämlikt?	☐	☐	☐	☐	☐
... har samma möjligheter?	☐	☐	☐	☐	☐

36. Tycker du...					
	Nej	Tveksamt	Ja, till viss del	Ja, absolut	Har ingen uppfattning
... att det går att lita på de flesta människor i Sverige?	☐	☐	☐	☐	☐
... att nynazism är ett problem i Sverige idag?	☐	☐	☐	☐	☐
... att rasism är ett problem i Sverige idag?	☐	☐	☐	☐	☐
... att Sverige borde tillåta människor från de fattigare länderna utanför Europa att komma och bo här?	☐	☐	☐	☐	☐
... att det är viktigt att Sverige ger bistånd till fattigare länder?	☐	☐	☐	☐	☐

Religion och värderingar

37. Vilken inställning har du till följande religioner/trosuppfattningar?												
	Mycket negativ				Varken negativ eller positiv				Mycket positiv			
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Kristendom	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Islam	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Buddhism	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Hinduism	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Judendom	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	
Ateism	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	

38. Nu presenterar vi några påståenden som uttrycker åsikter människor kan ha.				
	Håller inte med	Håller delvis med	Håller helt med	Vet ej
Judarna har för stort inflytande i världen idag	☐	☐	☐	☐
Det talas alldeles för mycket om nazismen och utrotningen av judar	☐	☐	☐	☐
Invandrare i Sverige som kommit från länder utanför Europa ska återvända till sina hemländer	☐	☐	☐	☐

+

+

+

+

39. Håller du med om följande?*Markera med ett kryss på varje rad.*

	Nej, absolut inte	Nej, knappast	Tveksam	Ja, kanske	Ja, absolut
Alla individer har lika stort människovärde	☐	☐	☐	☐	☐
Man kan bli kompis med alla, oavsett var de kommer ifrån	☐	☐	☐	☐	☐
Det är viktigt att satsa på ett mer jämställt samhälle mellan kvinnor och män	☐	☐	☐	☐	☐
Sverige bör fortsätta ta emot flyktingar	☐	☐	☐	☐	☐
De flesta invandrare muslimer är nog laglydiga	☐	☐	☐	☐	☐
En programledare i TV ska tillåtas bära slöja	☐	☐	☐	☐	☐
Män och kvinnor ska ha lika lön om de utför samma sorts jobb	☐	☐	☐	☐	☐
Det ligger mycket sanning i påståendet "judar är snåla"	☐	☐	☐	☐	☐
Homosexualitet är en sjukdom	☐	☐	☐	☐	☐
De flesta muslimer vill bara leva på bidrag	☐	☐	☐	☐	☐
Kvinnor ska på alla sätt ha samma rättigheter i samhället som män	☐	☐	☐	☐	☐

40. Vad tänker du om du hör någon säga att...*Markera med ett kryss på varje rad.*

	Tar avstånd helt	Tar avstånd delvis	Instämmer delvis	Instämmer helt	Har ingen uppfattning
"Rörelsehindrade har lika lätt att förstå som andra"	☐	☐	☐	☐	☐
"Svenskarna är mer fördomsfria och generösa mot flyktingar än andra nationaliteter"	☐	☐	☐	☐	☐
"Det är lika naturligt att vara homosexuell som heterosexuell"	☐	☐	☐	☐	☐
"Invandring är bra för det svenska samhället"	☐	☐	☐	☐	☐
"Muslimska män förtrycker kvinnor mer än vad andra män gör"	☐	☐	☐	☐	☐
"Invandrare som vill stanna i Sverige bör i sitt eget intresse bli så lika svenskarna som möjligt"	☐	☐	☐	☐	☐
"Romerna utnyttjar sociala förmåner mer än andra"	☐	☐	☐	☐	☐
"Alltför stor invandring från länder utanför Europa förstör den svenska kulturen"	☐	☐	☐	☐	☐
"Det är bra om folk gifter sig enbart inom den egna kulturella gruppen"	☐	☐	☐	☐	☐
"Romerna ägnar sig åt kriminalitet i större utsträckning än andra människor"	☐	☐	☐	☐	☐

+

+

Avslutningsvis kommer några frågor om skolan och din fritid

41. Hur är ditt självförtroende?
Svara med hjälp av nedanstående skala.

Mycket dåligt Mycket bra

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

42. Om du skulle få problem, t ex drabbas av sjukdom eller sorg, har du då någon att tala med/vända dig till?
Flera kryss tillåtna.

Nej
 Ja, en vän
 Ja, familjen
 Ja, en annan vuxen
 Vet inte

43. Hur trivs du i din klass?

Mycket dåligt Ganska dåligt Ganska bra Mycket bra

44. Är det lugnt i klassrummet på lektionerna?

Nej, aldrig Ja, ibland Ja, för det mesta Ja, alltid

45. Kryssa i om följande påståenden om skolan stämmer eller inte stämmer för dig.

	Nej, det stämmer inte alls	Det stämmer ganska dåligt	Tveksam	Det stämmer ganska bra	Ja, det stämmer precis
Jag brukar trivas riktigt bra i skolan	☐	☐	☐	☐	☐
Jag försöker göra läxorna ordentligt	☐	☐	☐	☐	☐
Jag tycker bra om de flesta lärarna	☐	☐	☐	☐	☐

46. Hur viktigt tycker du det är att skolan undervisar om demokrati, tolerans och alla människors lika värde?

Mycket viktigt Ganska viktigt Inte särskilt viktigt Inte alls viktigt

47. Hur ofta eller sällan...

	Aldrig	Ganska sällan	Ganska ofta	Mycket ofta
... känner du dig orättvist behandlad?	☐	☐	☐	☐
... känner du en ilska inom dig?	☐	☐	☐	☐
... känner du dig nöjd med dig själv?	☐	☐	☐	☐

48. Hur mycket av din fritid ägnar du åt följande saker:*Markera med ett kryss på varje rad.*

	Aldrig	Några timmar per månad	Några timmar per vecka	Någon timme per dag	Flera timmar per dag
Läser nyheter på internet	☐	☐	☐	☐	☐
Idrottar	☐	☐	☐	☐	☐
Ser nyheter på TV	☐	☐	☐	☐	☐
Läser dagstidning	☐	☐	☐	☐	☐
Är ute med kompisar	☐	☐	☐	☐	☐
Tar det lugnt hemma	☐	☐	☐	☐	☐
Är hemma hos kompisar	☐	☐	☐	☐	☐

49. Är du religiöst troende?

- Ja
 Nej
 Vet inte/osäker

50. Hur ofta brukar du besöka följande?

	Aldrig	Ganska sällan	Ganska ofta	Mycket ofta
Svenska kyrkan	☐	☐	☐	☐
Frikyrka	☐	☐	☐	☐
Moské	☐	☐	☐	☐
Synagoga	☐	☐	☐	☐
Annat religiös församlingslokal	☐	☐	☐	☐

51. Utövar du din religion i vardagen vad gäller:

Jag tillhör ingen religion → Gå till fråga 52

	Nej	Ja
Vad du äter	☐	☐
Hur du klär dig	☐	☐
Bön	☐	☐

52. Hur viktigt är det för dig att uppnå följande saker i framtiden?

	Helt oviktigt	Ganska oviktigt	Ganska viktigt	Mycket viktigt
Få en hög chefsbefattning	☐	☐	☐	☐
Äga ett hus	☐	☐	☐	☐
Ha familj och barn	☐	☐	☐	☐
Bli känd i media	☐	☐	☐	☐
Bli framgångsrik inom ett yrke	☐	☐	☐	☐
Ha ett jobb (oavsett vilket) där jag trivs	☐	☐	☐	☐
Ta högskole- eller universitetsexamen	☐	☐	☐	☐
Tjäna mycket pengar	☐	☐	☐	☐
Göra resor till andra länder	☐	☐	☐	☐

53. Hur ser du på dina möjligheter att förverkliga de saker som är viktiga för dig?

Mycket små	Ganska små	Rätt så hyggliga	Riktigt stora
☐	☐	☐	☐

54. Vilket är ditt kön?

- Flicka
- Pojke
- Jag vill inte definiera mig som pojke eller flicka
- Jag vill avstå från att svara

Tack för att du svarade på enkäten!

Bilaga 5

Kalibreringsrapport – Intoleransundersökningen 2013

1. Inledning

I en urvalsundersökning skattningarna behäftade med *urvalsfel* beroende på att endast en delmängd av populationen studeras. Ett annat fel uppkommer om man inte lyckas få svar från alla personer (bortfall) och om de avviker från de svarande med avseende på undersökningsvariablerna. Detta fel kallas för *bortfallsfel*. Både urvalsfel och bortfallsfel kan reduceras genom att använda hjälpinformation i uppräkningsförfarandet (estimationen). I följande avsnitt redovisas hur det görs i denna undersökning.

2. Urvalsförfarande

I denna undersökning används ett två-steps-förfarande, där grund- och gymnasieskolor väljs ut i första steget och i andra steget väljs klasser inom utvalda skolor. Skolorna väljs enligt metoden stratifierat obundet slumpmässigt urval, där strata bildas genom en kombination av gruppering av skolor efter andelen elever födda utomlands (mindre eller större än andelen 30 procent) och antalet elever på skolan i storleksgrupper. I Skåne och Malmö drogs sedan ett extraurval om ett antal skolor. Inom varje utvald skola dras ett stratifierat obundet slumpmässigt urval av klasser, där strata består av klasstorlek, vars information samlades in vid skolinsamlingen. Samtliga närvarande elever i de utvalda klasserna har fått frågeformuläret. Se vidare i den tekniska rapporten.

3. Utnyttjande av registerinformation

3.1 Framställning av registerinformation för de svarande

Variabelvärden hämtas från registret över totalbefolkningen (RTB), registret över elever i grundskolan årskurs 9 och i gymnasieskolan årskurs 1 – 3 oktober 2013, betygsregistret VT 2013 och lärarregistret HT 2013. Dessa variabler används som redovisningsvariabler och/eller som hjälpinformation i estimationen. Med hjälp elevernas uppgifter om personnummer från skolinsamlingen hämtades registeruppgifter till svarsdata.

För de elever som inte matchade mot registren eller hade okänd uppgift imputerades uppgifter för hjälpvariablerna kön, årskurs och region. Kön härleddes från angivet personnummer eller namn. Uppgift om årskurs och region imputerades från vad majoriteten av eleverna i samma klass hade, eller vilket stratum klassen hade vid urvalsdragningen. För övriga hjälpvariabler ingick okända värden i någon av de andra kategorierna. Se avsnitt 3.2. Det centrala arbetet för att få god kvalitet på skattningarna, då kalibreringsestimatoren används, är att använda ”stark” hjälpinformation. I följande avsnitt beskrivs detta arbete för denna undersökning.

3.2 Tänkbara hjälpvariabler

Vid val av hjälpvariabler är det tre kriterier som ska beaktas (se Lundström och Särndal 2001):

- (i) Det första kriteriet är att variabeln samvarierar väl med svarsbenägenheten (-sannolikheten). Det är det viktigaste kriteriet eftersom det leder till en minskning av bortfallsskevheten för alla skattningar.
- (ii) Det andra kriteriet är att variabeln samvarierar väl med (viktiga) målvariabler. Om så är fallet minskar bortfallsskevheten för de skattningar som byggs upp av dessa målvariabler. Även variansen minskar för dessa skattningar.
- (iii) Det tredje kriteriet är att variabeln avgränsar (viktiga) redovisningsgrupper. Det leder framförallt till minskad varians i skattningar för dessa redovisningsgrupper.

En analys av tänkbara hjälpvariabler har utförts utifrån de tre kriterierna ovan. I tabell 1 finns en genomgång av tänkbara hjälpvariabler. Vi har i viss mån utgått från hjälpvariablerna i motsvarande undersökning från 2009 ”*Elevernas attityder om etniska minoriteter*”.

Tabell 1 Definition av tänkbara hjälpvariabler

Variabel (benämning)	Förklaring av koderna
Årskurs	1 = Grundskolan årskurs 9 2 = Gymnasieskolan årskurs 1 3 = Gymnasieskolan årskurs 2 4 = Gymnasieskolan årskurs 3
Kön	1 = Pojkar 2 = Flickor
Region	1 = Sverige utom Skåne 2 = Skåne utom Malmö 3 = Malmö
Betyg från årskurs 9 (i form av meritvärden)	(endast för årskurs 9) 1 = Okänt, 1 – 199 2 = 200 – 219 3 = 220 –
Betyg från årskurs 1-3 (i form av jämförelsetal)	(endast för årskurs 1-3) 1 = Okänt, 0 – 12,99 2 = 13,00 – 14,99 3 = 15 –
Bakgrund	1 = Svensk (Inrikes född med minst en inrikes född förälder) 2 = Utländsk, okänd (Övriga)
Studieavsikt	(endast för årskurs 1-3) 1 = Yrkesförberedande program 2 = Studieförberedande program/Övriga
Lärartäthet (antal elever per lärare)	1 = Okänd, 0 – 10,99 2 = 11,00 – 12,99 3 = 13,00 –

3.3 Skattade svarsandelar

Kriterium 1 analyseras med hjälp av en bortfallsanalys. I tabellerna nedan skattas de procentuella svarsandelarna för de utvalda hjälpvariablerna för eleverna per årskurs. Vid framtagningen av skattningarna av antal svarande elever respektive antal elever totalt i populationen används designvikten (vid stratifierat två stegs kluster urval: $(N_{lh}/n_{lh}) \times (N_{ig}/n_{ig})$ för varje årskurs i andra steget).

Tabell 2 Skattade procentuella andelar svarande fördelade på årskurs och kön

Årskurs / Kön Svarsandel (%)	Pojkar	Flickor
Grundskolan årskurs 9	76,4	75,3
Gymnasieskolan årskurs 1	74,9	74,1
Gymnasieskolan årskurs 2	75,6	73,3
Gymnasieskolan årskurs 3	63,9	69,9

Tabell 3 Skattade procentuella andelar svarande fördelade på årskurs och meritvärden/jämförelsetal

Årskurs / meritvärde Svarsandel (%)	Okänt, 1-199	200 - 219	220 -
Grundskolan årskurs 9	81,9	67,0	85,7
Årskurs / jämförelsetal Svarsandel (%)	Okänt, 0- 12,99	13,00- 14,99	15,00-
Gymnasieskolan årskurs 1	65,5	75,0	79,8
Gymnasieskolan årskurs 2	71,7	77,6	72,0
Gymnasieskolan årskurs 3	59,1	68,7	71,2

Tabell 4 Skattade procentuella andelar svarande fördelade på årskurs och region

Årskurs / Region Svarsandel (%)	Sverige utom Skåne	Skåne utom Malmö	Malmö
Grundskolan årskurs 9	74,7	82,7	77,8
Gymnasieskolan årskurs 1	74,7	82,5	57,9
Gymnasieskolan årskurs 2	74,0	82,3	67,3
Gymnasieskolan årskurs 3	65,9	75,8	66,2

Tabell 5 Skattade procentuella andelar svarande fördelade på årskurs och bakgrund

Årskurs / bakgrund Svarsandel (%)	Svensk	Utländsk/okänd
Grundskolan årskurs 9	75,8	76,2
Gymnasieskolan årskurs 1	77,1	67,7
Gymnasieskolan årskurs 2	77,1	64,2
Gymnasieskolan årskurs 3	68,3	60,7

Tabell 6 Skattade procentuella andelar svarande fördelade på årskurs och studievägsavsikt

Årskurs / studievägsavsikt Svarsandel (%)	Yrkesförberedande	Studieförberedande/övriga
Grundskolan årskurs 9	-	-
Gymnasieskolan årskurs 1	78,2	72,4
Gymnasieskolan årskurs 2	75,9	73,1
Gymnasieskolan årskurs 3	65,9	67,1

Tabell 7 Skattade procentuella andelar svarande fördelade på årskurs och lärartäthet

Årskurs / studievägsavsikt Svarsandel (%)	Okänt, 0-10,99	11,00-12,99	13,00-
Grundskolan årskurs 9	79,9	67,3	86,2
Gymnasieskolan årskurs 1	65,6	82,9	76,7
Gymnasieskolan årskurs 2	73,5	81,8	70,4
Gymnasieskolan årskurs 3	60,7	59,5	71,2

Variablerna region, merit/jämförelsetal, lärartäthet och bakgrund verkar vara starka hjälpvariabler i det avseendet att de tycks samvariera med de okända svarssannolikheterna. Kön och studievägsavsikt har mindre betydelse för svarsbenägenheten förutom i vissa enskilda årskurser.

3.4 Skattningar för frågor i enkäten

Det är inte möjligt att hitta hjälpvariabler som samvarierar med alla målvariabler. Därför studeras samvariationen med två utvalda målvariabler, som bedömts viktiga i den här undersökningen. Konstruktionen av dessa beskrivs i tabell 8.

Tabell 8 Konstruerade målvariabler

Målvariabel	Förklaring (se även frågeformuläret)
Retad, hotad eller slagen (Trakasserad)	Fr 15; 1 = Ja på någon av delfrågorna, 0 = annars
Bra med invandring	Fr 40; 1 = Instämmer på delfråga 4, 0 = annars

I tabell 9 visas skattningar för de två utvalda målvariablerna efter de tänkbara hjälpvariablerna. Vid framtagningen av skattningarna har designvikten korrigerats för bortfallet, vilket innebär att följande beräkning av vikten har använts $(N_{ih}/m_{ih}) \times (N_{ig}/m_{ig}) \times (N_j/m_j)$ där N_j =Totalt antal elever per klass och m_j =Antal svarande elever per klass

**Tabell 9 Skattad procentuell fördelning för målvariablerna
trakasserad och bra med invandring efter tänkbara hjälpvariabler**

Andel elever %	Trakasserad		Bra med invandring	
	Ja	Annars	Instämmer	Annars
Årskurs 9 Pojkar	31,4	68,6	41,8	58,2
Årskurs 9 Flickor	45,3	54,7	47,6	52,4
Årskurs 1 Pojkar	25,4	74,6	51,5	48,5
Årskurs 1 Flickor	37,9	62,1	60,7	39,3
Årskurs 2 Pojkar	28,7	71,3	37,5	62,5
Årskurs 2 Flickor	35,4	64,6	52,5	47,5
Årskurs 3 Pojkar	24,1	75,9	49,9	50,1
Årskurs 3 Flickor	38,6	61,4	65,9	34,1
Årskurs 9 Meritvärde 1	32,6	67,4	37,9	62,1
Årskurs 9 Meritvärde 2	40,8	59,2	42,5	57,5
Årskurs 9 Meritvärde 3	40,3	59,7	54,5	45,5
Årskurs 1 Jmftal 1	24,0	76,0	40,8	59,2
Årskurs 1 Jmftal 2	28,7	71,3	47,3	52,7
Årskurs 1 Jmftal 3	40,2	59,8	74,9	25,1
Årskurs 2 Jmftal 1	25,6	74,4	26,1	73,9
Årskurs 2 Jmftal 2	35,7	64,3	52,4	47,6
Årskurs 2 Jmftal 3	34,5	65,5	76,3	23,7
Årskurs 3 Jmftal 1	25,5	74,5	30,1	69,9
Årskurs 3 Jmftal 2	31,9	68,1	61,2	38,8
Årskurs 3 Jmftal 3	34,6	65,4	76,5	23,5
Årskurs 9 Sverige	37,6	62,4	45,2	54,8
Årskurs 9 Skåne	44,6	55,4	37,8	62,2
Årskurs 9 Malmö	41,5	58,5	42,9	57,1
Årskurs 1 Sverige	31,8	68,2	56,8	43,2
Årskurs 1 Skåne	41,4	58,6	46,4	53,6
Årskurs 1 Malmö	28,9	71,1	50,6	49,4
Årskurs 2 Sverige	31,5	68,5	43,9	56,1
Årskurs 2 Skåne	34,1	65,9	37,9	62,1
Årskurs 2 Malmö	32,1	67,9	62,1	37,9
Årskurs 3 Sverige	30,6	69,4	57,5	42,5
Årskurs 3 Skåne	33,3	66,7	50,5	49,5
Årskurs 3 Malmö	43,6	56,4	69,6	30,4
Årskurs 9 Svensk	37,7	62,3	42,0	58,0
Årskurs 9 Utländsk	40,0	60,0	56,0	44,0
Årskurs 1 Svensk	29,6	70,4	48,7	51,3
Årskurs 1 Utländsk	38,9	61,1	77,1	22,9
Årskurs 2 Svensk	32,2	67,8	40,2	59,8
Årskurs 2 Utländsk	28,8	71,2	61,0	39,0
Årskurs 3 Svensk	27,5	72,5	53,5	46,5
Årskurs 3 Utländsk	45,7	54,3	74,3	25,7
Årskurs 1 Yrkesf.	27,3	72,7	40,3	59,7
Årskurs 1 Studief./Övr.	34,8	65,2	65,4	34,6
Årskurs 2 Yrkesf.	30,4	69,6	27,1	72,9
Årskurs 2 Studief./Övr.	32,9	67,1	63,8	36,2

Årskurs 3 Yrkesf.	28,7	71,3	32,6	67,4
Årskurs 3 Studief./Övr.	32,2	67,8	70,1	29,9
Årskurs 9 Lärartät 1	35,6	64,4	39,2	60,8
Årskurs 9 Lärartät 2	41,9	58,1	39,8	60,2
Årskurs 9 Lärartät 3	35,7	64,3	56,2	43,8
Årskurs 1 Lärartät 1	31,8	68,2	53,0	47,0
Årskurs 1 Lärartät 2	24,7	75,3	42,1	57,9
Årskurs 1 Lärartät 3	35,7	64,3	65,3	34,7
Årskurs 2 Lärartät 1	30,1	69,9	33,0	67,0
Årskurs 2 Lärartät 2	31,6	68,4	41,3	58,7
Årskurs 2 Lärartät 3	33,9	66,1	64,2	35,8
Årskurs 3 Lärartät 1	28,8	71,2	40,6	59,4
Årskurs 3 Lärartät 2	15,4	84,6	43,5	56,5
Årskurs 3 Lärartät 3	35,9	64,1	69,2	30,8

Samtliga hjälpvariabler tycks samvariera med våra utvalda målvariabler vilket gör dem starka enligt kriterium 2.

3.5 Redovisningsgrupper

Hjälpvariablerna kön, årskurs och region kan anses utgöra viktiga redovisningsgrupper varför de bör vara med i hjälpvektorn enligt kriterium 3.

3.6 Slutligt val av hjälpvektor

Efter en sammanvägning av analysen används följande hjälpvektor i kalibreringen:

$$\text{Årskurs} \times \text{kön} + \text{Årskurs} \times \text{region} + \text{Årskurs} \times \text{bakgrund} + \text{meritvärde/jämförelsetal} + \text{lärartäthet}$$

Kön, region och bakgrund kategoriseras per årskurs medan årskurserna aggregeras för lärartätheten och meritvärde/jämförelsetal, då dessa gav negativa kalibreringsvikter. Studievägsavsikten togs bort helt från vektorn då variabeln gav negativa kalibreringsvikter även efter aggregering av årskurserna.

4. Teknisk beskrivning av urval och estimation

Vi har en population U bestående av N elever. De parametrar vi är intresserade av är främst funktioner av två totaler $t_y = \sum_U y_k$ och $t_z = \sum_U z_k$, där y_k är värdet på variabel y för person k och z_k värdet på en annan variabel för samma elev. Vanligtvis är y (och även z) en dikotom variabel, dvs.

$$y_k = \begin{cases} 1 & \text{om eleven } k \text{ har studerade egenskap} \\ 0 & \text{för övrigt} \end{cases} \quad (4.1)$$

Det finns givetvis också intresse av parametrar för olika redovisningsgrupper. Redovisningsgrupperna benämner vi $U_1, \dots, U_d, \dots, U_D$, där $U = \bigcup_{d=1}^D U_d$. Totalen för redovisningsgrupp d kan skrivas

$$t_{yd} = \sum_U y_{dk} \quad (4.2)$$

$$\text{där } y_{dk} = \begin{cases} y_k & \text{för } k \in U_d \\ 0 & \text{för övrigt.} \end{cases}$$

t_{zd} bildas på likartat sätt.

En generell parameter för redovisningsgrupp d (d kan också avse hela populationen) kan skrivas $\theta_d = C \frac{t_{yd}}{t_{zd}}$, där C är en konstant.

Den vanligaste parametern är en procentuell andel, som erhålles när $C = 100$ och $z_k = 1$ för alla k , och y är definierad enligt (4.1). Om vi låter N_d vara antalet elever i redovisningsgrupp d , då kan parametern skrivas

$$P_d = 100 \frac{\sum_U y_{dk}}{N_d} \quad (4.3)$$

Vi drar ett obundet slumpmässigt urval s_{1h} (sammansatt av det ordinarie urvalet och extraurvalet i Skåne och Malmö) av storleken n_{1h} från stratum h ($h = 1, \dots, H$) av skolor ($I=1, \dots, I$) i första steget. Vi tar hänsyn till att extraurvalet dras efter det ordinarie urvalet, men hanterar dem som ett urval vid estimationen. P.g.a. övertäckning och bortfall har vi endast svarsmängden r_{1h} av storleken m_{1h} att utföra beräkningarna på. Storleken på stratum h i första steget ger vi beteckningen N_{1h} .

I andra steget drar vi ett stratifierat obundet slumpmässigt urval s_{ig} av klasser av storleken n_{ig} från varje svarande skola men p.g.a bortfall har vi endast svarsmängden r_{ig} av storleken m_{ig} . Storleken på stratum g av klasser i andra steget ger vi beteckningen N_{ig} . Samtliga elever i utvald klass skulle svara på enkäten. P.g.a. av bortfall justeras designvikterna med användning av hjälpinformation.

Den ”konventionella” estimatorn¹ (för t_{yd}), har följande form:

$$\hat{t}_{yd} = \sum_r w_{1k} w_{2k} y_{dk} \quad (4.4)$$

där r är de svarande eleverna.

$$w_{1k} = \frac{N_{ih}}{m_{ih}} \text{ och } w_{2k} = \frac{N_{ig}}{m_{ig}}$$

I estimator (4.4) används ingen ytterligare hjälpinformation än stratifieringsinformationen. I det här fallet har vi ett bortfall av elever i andra steget och med den konventionella estimators justerar vi inte för det, vilket innebär att antalet elever underskattas.

I syfte att erhålla en estimator med mindre urvalsfel och bortfallsskevhet än estimator (4.4) utnyttjar vi hjälpinformation i estimationen. Vi bildar en hjälpvektor \mathbf{x}_k , som anger till vilka kategorier av

*Årskurs*kön + Årskurs*region + Årskurs*bakgrund +
meritvärde/jämförelsetal + lärartäthet*

som elev k tillhör. Från register framställer vi sedan hjälptotalerna $\sum_{U_d} \mathbf{x}_k$, där \mathbf{x}_k är en hjälpvektor med kända värden avseende antalet elever inom olika grupper av populationen t.ex. efter årskurs och kön. Vi utnyttjar denna hjälpinformation i en kalibreringsestimator som då även korrigerar för bortfallet av elever.

Regressionsestimators för totalen t_{yd} har följande utseende:

$$\hat{t}_{yrd} = \sum_r w_{1k} w_{2k} g_k y_{dk} \quad (4.5)$$

där

$$g_k = 1 + (\mathbf{t}_x - \hat{\mathbf{t}}_x)' \hat{\mathbf{T}}^{-1} \mathbf{x}_k \quad (4.6)$$

\mathbf{t}_x är de kända hjälptotalerna från elevregistret.

$$\hat{\mathbf{t}}_x = \sum_r w_{1k} w_{2k} \mathbf{x}_k,$$

\mathbf{x}_k är en hjälpvektor med kända värden för eleverna.

$$\hat{\mathbf{T}} = \sum_r \mathbf{x}_k \mathbf{x}_k' w_{1k} w_{2k},$$

¹ Uppräkningsmetoden kallas även *rak uppräknings inom strata*

Vid skattning av en parameter av typen $\theta_d = C \frac{t_{yd}}{t_{zd}}$ skattas respektive total med hjälp av kalibreringsvikterna $w_k = g_k w_{1k} w_{2k}$.

Estimator (5.5) har egenskaperna:

$$\sum_r w_{1k} w_{2k} g_k x_k = \sum_U x_k$$

Med andra ord, innebär detta att estimatorn kommer att producera skattningar som är konsistenta med totala antalet elever från registret för de grupperingar som har använts som hjälpinformation.

Referenser:

Lundström S. och Särndal C.-E. (2001). *Estimation in the Presence of Nonresponse and Frame Imperfections*. Stockholm, Statistics Sweden.